

Féiniúlacht agus Muintearas

Téama: Féiniúlacht agus Muintearas

Is éard atá i gceist leis an téama *Féiniúlacht agus Muintearas* ná dearcadh dearfach a chothú sa leanbh ina leith féin, agus cuidiú leis/léi a bhrath go bhfuil luach ag baint leis/léi agus go bhfuil meas air/uirthi mar chuid de theaghlach nó de phobal.

Ón am a thagann sé/sí ar an saol, bíonn tuiscint éigin ag an leanbh ar cé hé/hí féin. Tá ról lárnach ag caidrimh le baill den teaghlach, le daoine fásta agus leanaí eile, le cairde agus leis an bpobal ar thógáil na féiniúlachta seo. Múnlaítear féiniúlacht leanaí ar a saintréithe, a n-iompar, agus an tuiscint atá acu orthu féin, ar a dteaghlach agus ar dhaoine eile. Is éard atá i gceist le muintearas ná caidreamh socair nó gaol a bheith ag an leanbh le grúpa áirithe daoine. Má bhraitheann leanbh go bhfuil sé/sí páirteach beidh sé/sí bródúil as a t(h)eaghlach, as leanaí eile, agus as a p(h)obal. Beidh sé/sí láidir ó thaobh mothúchán de, féinmhuinéach agus beidh sé/sí in ann déileáil le dúshláin agus le deacrachtaí. Cruthaíonn sé seo bunchloch thábhachtach le haghaidh na foghlama agus na forbartha.

Má tá meas, grá, moladh agus tacaíocht ann do leanaí cuideoidh sé leo bheith dearfach ina leith féin agus a bhrath go bhfuil cion tábhachtach le déanamh acu is cuma cá bhfuil siad. Má chuirtear teachtaireachtaí dearfacha in iúl i leith a dteaghlach, a gcúlraí, a gcultúr, agus a dteangacha beidh siad mórálach astu féin. Cuideoidh na teachtaireachtaí seo leo bheith féinmhuinéach, a dtuairimí agus a ndearcadh a chur in iúl, roghanna a dhéanamh agus a bhfoghlaím féin a mhúnlú.

‘Trí fháiltiú roimh éagsúlacht, trí iniúchadh a dhéanamh ar a dtuairimí féin i ndáil le comhionannas agus éagsúlacht, agus trí thuiscint a fháil ar an tionchar a bhíonn ag a ndearcadh agus a luachanna ar leanaí, féadfaidh daoine fásta léargais a fháil, cur lena bhféinfheasacht agus scileanna a fhorbairt. Is riachtanach iad na nithe sin chun cuidiú le leanaí féiniúlacht agus muintearas láidir a chothú. Cinnteoidh sé seo go léireofar meas ar leanaí agus gur féidir leo a aithint nuair atá éagóir agus claontacht ag titim amach agus conas déileáil leis sin.

Tábla 2: Aidhmeanna agus spriocanna foghlama go Féiniúlacht agus Muintearas

Féiniúlacht agus Muintearas	
Aidhmeanna	Spriocanna foghlama
<p>Aidhm 1 Beidh féiniúlacht láidir ag leanaí agus braithfidh siad go bhfuil meas orthu agus gur daoine indibhidiúla ar leith iad a bhfuil a scéal féin acu.</p>	<p>I gcomhpháirt leis an duine fásta déanfaidh leanaí na nithe seo a leanas:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. cruthóidh caidrimh urramacha le daoine eile 2. beidh tuiscint acu ar na saintréithe éagsúla atá ag daoine éagsúla (ainm, toise, gruaig, lorg láimhe agus coise, inscne, breithlá) 3. tuigfidh go bhfuil siad éagsúil mar dhaoine indibhidiúla le daoine eile agus go bhfuil a riachtanais féin orthu, go bhfuil a spéiseanna féin acu agus go bhfuil cumais ar leith ar a dtoil 4. tuigfidh siad ‘cé hiad féin’ agus beidh siad ábalta cur síos ar a gcúlraí, a láidreachtaí agus a gcumais 5. mothóidh siad go bhfuil siad luachmhar agus feicfidh siad sa timpeallacht nithe a bhaineann leo agus leis na spéiseanna atá acu 6. cuirfidh siad in iúl a smaointe féin, a roghanna agus a riachtanais, agus freagrófar dóibh seo go hurramach, comhsheasmhach
<p>Aidhm 2 Beidh féiniúlacht ghrúpa ag leanaí mar a ndéanfar gaol leis an teaghlach agus leis an bpobal a aithint agus cur leis sin.</p>	<p>I gcomhpháirt leis an duine fásta déanfaidh leanaí na nithe seo a leanas:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. braithfidh siad go bhfuil áit acu agus go bhfuil an ceart acu bheith ina mbaill de ghrúpa 2. beidh fhios acu go bhfuil fáilte roimh bhaill a dteaghlaiigh agus a bpobail agus go bhfuil meon dearfach ann i leith na ndaoine sin 3. beidh siad in ann eispéiris phearsanta a roinnt i ndáil lena dteaghlaiigh agus a gcultúir féin, agus foghlaimeoidh siad go bhfuil struchtúir éagsúla teaghlaiigh, cultúir éagsúla agus cúlraí éagsúla ann 4. tuigfidh siad gnáthaimh, gnásanna, féilte agus ceiliúradh agus glacfaidh siad páirt iontu 5. tuigfidh siad go bhfuil siad ina bpáirt de phobal níos leithne agus beidh eolas acu ar a gceantar áitiúil, roinnt de na háiteanna sa cheantar sin agus roinnt de na gnéithe agus daoine a bhaineann leis an gceantar 6. tuigfidh siad na ról éagsúla atá ag daoine éagsúla sa phobal.
<p>Aidhm 3 Beidh leanaí ábalta a gcearta a chur in iúl agus tuiscint a léiriú ar fhéiniúlacht, ar chearta agus ar dhearcadh daoine eile.</p>	<p>I gcomhpháirt leis an duine fásta déanfaidh leanaí na nithe seo a leanas:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. cuirfidh siad a ndearcadh in iúl agus beidh páirt acu i gcinntí a bhfuil tionchar acu orthu féin 2. tuigfidh siad rialacha agus teorainneacha an iompair inghlactha 3. idirghníomhóidh siad, oibreoidh siad go comhoibritheach agus cuideoidh siad le daoine eile 4. beidh siad in iúl ar riachtanais, cearta, mothúcháin, cultúr, teanga, cúlra agus creidimh dhaoine eile agus déanfaidh iadsan a urramú 5. tuigfidh ceartas sóisialta agus déileálfaidh le hiompar éagórach 6. léireoidh scileanna comhoibriúcháin, freagrachta, idirbheartaíochta agus réiteach fadhbanna
<p>Aidhm 4 Tuigfidh leanaí gur foghlaimeoirí inniúla iad.</p>	<p>I gcomhpháirt leis an duine fásta déanfaidh leanaí na nithe seo a leanas:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. forbróidh siad réimse leathan cumas agus spéiseanna 2. léireoidh feacht i leith a láidreachta, cumas agus stíleanna foghlama féin, agus bheith toilteanach a scileanna agus a n-eolas a roinnt le daoine eile 3. léireoidh siad féinmhuinín i leith a bhfoghlama féin 4. léireoidh siad meonta amhail fiosracht, dianseasmhacht agus freagracht 5. gheobhaidh taithí ar dheiseanna foghlama atá bunaithe ar spéiseanna pearsanta, agus a bhfuil gaol acu lena mbaile, lena bpobal agus lena gcultúr 6. beidh siad inspreagtha, agus tosóidh ag machnamh ar cén dul chun cinn atá déanta agus ar a bhfuil bainte amach.

Deiseanna foghlama samplacha

Leanaí óga

Déanfaidh an duine fásta na nithe seo a leanas:

- breathnóidh sé/sí go grinn ar leanaí óga, cuirfidh sé/sí aithne mhaith ar a **bpearsantachtaí**, beidh meas aige/aici ar a **riachtanais agus a roghanna indibhidiúla** agus freagraíodh dóibh agus tógfaidh ar **chroíchleachtais** ón mbaile:
 - foghlaimeoidh sé/sí rithimí nádúrtha an linbh óig, cuirfidh nithe a thugann sólás don leanbh ar fáil, mar shampla blaincéad, teidí, gobán súraic
 - cuirfidh sé/sí grianghraif de na tuismitheoirí in aice leis an áit chodlata agus beidh ar a laghad cúpla focal de theanga dhúchais an linbh ar eolas i gcás nach Béarla ná Gaeilge an teanga sin
 - freagróidh sé/sí go hiomchuí do mhothúcháin an linbh, mar shampla tabharfaidh sólás dóibh nuair atá imní orthu, spreagfaidh a bhfiosracht, cuirfidh teagmháil fhisiceach ar fáil amhail muirniú, barróga agus suí ar an mbaclainn.

- tacóidh sé/sí le **féiniúlacht** an linbh óig agus an **fhéiniúlacht** sin ag fás:
 - cuideoidh sé/sí le leanaí óga tuiscint a fháil ar a gcumais fhisiceacha agus iad a úsáid, mar shampla cuideoidh leo bualadh bos a dhéanamh, síneadh amach chun greim a bhreith ar rudaí, miongháire a dhéanamh, lámh a chroitheadh, pointeáil, agus labhairt ag baint úsáide as gliogáil agus as fuaimneanna
 - cuideoidh sé/sí le leanaí óga iad féin a idirdhealú ó leanaí óga eile, mar shampla déarfaidh ainmneacha na leanaí óga eile agus ainmneacha bhaill an teaghlaigh, féachfaidh ar ghrianghraif agus pointeálfaidh ina dtreo
 - cuirfidh sé/sí deiseanna ar fáil do leanaí óga a bheith le leanaí eile, breathnú orthu agus éisteacht leo
 - cuirfidh scátháin ag leibhéal súl an linbh ar fáil agus bréagáin scáthánacha, amhail ciúbanna gníomhaíochta agus scátháin shábháilte, chun a scáth féin a aithint
 - taispeánfaidh sé/sí grianghraif dóibh de leanaí óga agus den obair a rinne siad sa suíomh
 - taispeánfaidh sé/sí an gnáthamh laethúil trí ghrianghraif, trí fhilleáin a dhéanamh a léiríodh na nithe a dhéanfaidh na leanaí óga féin agus iad ag fás
 - cuideoidh sé/sí le leanaí óga codanna an choirp a aithint trí phointeáil, teagmháil agus iad a ainmniú, mar shampla pointeáil i dtreo na mbarraicíní, méara a lúbarnáil, méar nó lámh a chur ar an gceann agus méar nó lámh a chur ar na cluasa

- cuirfidh sé/sí deiseanna ar fáil do **dheartháireacha agus deirfúreacha níos sine, do leanaí ar chomhaois agus do leanaí óga** a chéile a fheiceáil agus a bheith le chéile ag amanna éagsúla i rith an lae, agus an leas is fearr a bhaint as deiseanna a chuideoidh leo idirghníomhú agus cumarsáid a dhéanamh:
 - déanfaidh sé/sí gníomhaíochtaí agus imeachtaí a phleanáil mar ar féidir le leanaí óga, deartháireacha agus deirfúreacha, agus leanaí níos sine a bheith lena chéile, mar shampla amanna béiltí, amanna amhránaíochta, agus sula dtéann siad abhaile

- cinnteoidh sé/sí go mbeidh am ag leanaí óga agus a ndeartháireacha agus a ndeirfiúracha súgradh lena chéile go rialta
- cuirfidh sé/sí deiseanna ar fáil do leanaí óga dul i dtaithí ar an **saol lasmuigh**:
 - tabharfaidh sé/sí leanaí óga amach chun iniúchadh a dhéanamh agus breathnú ar nithe ar bhonn rialta
 - tabharfaidh sé/sí deiseanna do leanaí óga an saol lasmuigh a fheiceáil, mar shampla cuirfidh an leanbh óg ag suí ar leac na fuinneoige más fuinneog íseal í ionas gur féidir leis an leanbh breathnú amach
 - cuirfidh sé/sí rudaí ón dúlra ar fáil do leanaí óga, maille le pictiúir agus leabhair den dúlra, mar shampla an aimsir, na hainmnithe, agus nithe a tharlaíonn lasmuigh cosúil le feirmeoireacht, taisteal, nó foirgnimh
 - déanfaidh sé/sí cuairteanna ar áiteanna sa phobal áitiúil a phleanáil mar shampla ar an bpáirc, ar leabharlann, ar chlós súgartha, ar mhargadh
 - tabharfaidh sé/sí leanaí óga chuig grúpaí áitiúla ‘tuismitheoir agus mamailíneach’

Mamailínigh

Déanfaidh an duine fásta na nithe seo a leanas:

- déanfaidh sé/sí súgradh le mamailínigh agus breathnóidh orthu agus cuirfidh san áireamh a **spéiseanna, riachtanais, cearta agus mianta**:
 - breathnóidh sé/sí ar a bhfuil ar siúl ag mamailínigh agus éistfidh go cúramach lena bhfuil á dhéanamh agus á rá acu, cuirfidh athfhriotal ar a bhfuil ráite acu ar bhealach dearfach, mar shampla nuair a déarfadh an mamailíneach, Tá *‘púnóg uaim*, déarfadh an duine fásta, *Oh, tá spúnóg uait, Amy, an bhfuil? Seachas a rá ná habair ‘púnóg Amy.*
 - léireoidh sé/sí comhbhá leis na mamailínigh agus freagróidh dóibh nuair atá inní nó eagla orthu
 - urramóidh sé/sí na nithe atá tábhachtach do mhamailínigh cosúil le caidrimh, teaghlach, peataí, míreanna ar leith, mar shampla más breá leis an mamailíneach tarracóirí is féidir cur leis an ábhar spéise seo trí leabhair a bheith ann ar tharracóirí, feirm bhréige a bheith ann mar bhréagán, nó cuairt a thabhairt ar fhíorfheirm
- caithfidh sé/sí am duine le duine leis na mamailínigh ionas go mbraithfidh siad go bhfuil siad **speisialta, luachmhar**:
 - déanfaidh sé/sí súgradh leis na mamailínigh agus cuirfidh i gcrích tascanna nó tionscadail in éineacht leo, ligfidh dóibh gníomhaíochtaí a threorú, agus tabharfaidh a lán deiseanna dóibh le haghaidh an idirghníomhaithe agus an athdhearbhaithe
 - léifidh sé/sí na scéalta is fearr leo dóibh agus léifidh scéalta oiriúnacha nua
 - rachaidh sé/sí ar shiúlóidí agus beidh comhráití acu leis na mamailínigh ar an mbealach

- cuirfidh sé/sí deiseanna ar fáil ionas gur féidir leis na mamailínigh bheith cruthaitheach, mar shampla cártaí a dhéanamh d'ócáidí speisialta, taos súgartha daite éagsúil a dhéanamh agus súgradh leis, colláis a dhéanamh as drámh-ábhair
 - cuirfidh sé/sí obair na mamailíneach ar taispeánt maille lena n-ainmneacha agus na dátaí, mar shampla grianghraif, nithe a tógadh, péintéireacht, colláisí
 - tabharfaidh sé/sí spás sannta do na mamailínigh áit ar féidir leo a nguiirléidí a chur
 - iarrfaidh sé/sí ar na mamailínigh labhairt faoi nithe nua ag tarlú ina saol, a n-eispéiris agus a mothúcháin
 - breathnóidh sé/sí ar fhilleáin oibre foghlama na mamailíneach, duine ar dhuine, agus labhróidh leo mar gheall ar a bhfuil bainte amach acu
- bainfidh sé/sí úsáid as acmhainní agus ábhair atá bainteach le **teaghlach, inscni, cumais, cúlraí agus cultúir na mamailíneach:**
- cuirfidh leabhair agus puzail ar fáil a léireoidh cineálacha teaghlach, bailte agus gairmeacha, a áireoidh na cineálacha a bhaineann le tuismitheoir(i) na mamailíneach, ag cur san áireamh a gcumais, a míchumais agus a gcultúir, ag trácht ar dtús ar na daoine atá sa suíomh agus ansin ag trácht ar an bpobal i gcoitinne
 - beidh sé/sí ag súgradh leis na mamailínigh ag baint úsáide as bábóga – cineálacha éagsúla bábóg, mar shampla bábóga le dathanna éagsúla craicinn agus cineálacha éagsúla gruaige
 - seinnfidh sé/sí ceol atá iomchuí ó thaobh an chultúir de agus freagróidh don cheol sin
 - léifidh sé/sí leabhair faoi dhaoine a bhfuil cuma éagsúil orthu (daoine faoi mhíchumas san áireamh) mar shampla daoine a chaitheann spéaclaí nó áiseanna éisteachta, daoine a úsáideann cathaoireacha rothaí, maidí croise nó frámaí Zimmer, daoine ar speictream an uathachais, nó daoine le tinneas amháil galair Alzheimer nó Parkinson
 - cuirfidh sé/sí réimse leathan dathanna crián agus péinteanna ar fáil agus iarrfaidh ar na mamailínigh dathanna éagsúla craicinn a tharraingt ina bpictiúir
 - leagfaidh sé/sí an áit don súgradh samhlaíoch amach ar bhealach atá cosúil leis an gceann sa bhaile ag na mamailínigh, mar shampla éadaí maiseacha, uirlisí, bia agus ábhar agus uirlisí cócaireachta, go háirithe le haghaidh na mamailíneach a thagann ó bhaile atá éagsúil ó thaobh an chultúir de
 - cuirfidh sé/sí nithe agus uirlisí ar fáil atá cosúil leis na cinn a úsáideann tuismitheoirí na mamailíneach ag an obair, d'fhonn an speictream leathan gairmeacha a léiriú
- éascóidh sé/sí gníomhaíochtaí a chuirfidh ar na mamailínigh **idirghníomhú agus súgradh le daoine eile:**
- spreagfaidh sé/sí leanaí le hainmneacha a chéile a fhoghlaim agus iad a úsáid nuair atá siad ag beannú do dhaoine eile, ag canadh breithlá shona duit, nó ag súgradh lena chéile
 - tacaíodh sé/sí le meantóireacht piaraí, mar shamplaí iarrfaidh ar leanaí cabhrú lena chéile, oibriú i mbeirteanna de réir mar is cuí, agus súgradh le chéile nuair is mian leo (chomh maith le tacú le súgradh comhthráthach nó aonair)

- pleanálfaidh sé/sí cluichí comhoibritheacha i ngrúpaí beaga amhail míreanna mearaí ar an urlár, brící tógála, súgradh le teidí agus le bábóga, tionscadail chruthaitheacha a dhéanamh i ngrúpaí
- **tacóidh sé/sí le mamailínigh tús a chur le bainistiú iompair ar bhealach iomchuí agus fhios a bheith acu cad is iompar inghlactha ann:**
 - freagróidh sé/sí do mhamailínigh go dearfach trí chumarsáid bhriathartha agus neamhbhriathartha araon
 - bainfidh sé/sí úsáid as gnáthaimh intuatha, socróidh rialacha agus teorainneacha agus cuirfidh iad seo i bhfeidhm go comhsheasmhach
 - ní foláir dó/dí a bheith ag coinne go dtarlóidh aighneas agus nithe a chuirfidh isteach ar na mamailínigh agus a chuirfidh bac orthu, agus cuideoidh sé/sí leo déileáil leis seo
 - beidh comhbhá aige/aici le mamailínigh agus cuideoidh leo tuiscint a fháil ar céard atá inghlactha trí thacaíocht dhearfach agus athdhearbhú a sholáthar
 - breathnóidh sé/sí ar iompar na mamailíneach agus cuirfidh sólas, aiseolas agus tacaíocht ar fáil dóibh in am an ghátair, mar shampla nuair atá an mamailíneach corraithe, nuair atá siad in éad le duine eile nó nuair atá siad faoi bhrú
 - cothóidh sé/sí mothúcháin na comhbhá agus na tuisceana i measc mamailíneach, mar shampla a léiriú dóibh go raibh an ceart acu nuair a thairg siad teidí do dheartháir nó do dheirfiúr a bhí ag caoineadh, nó labhairt le mamailíneach faoina mothúcháin nuair a sciob duine bréagán uathu
- **cinnteoidh sé/sí go spreagfar idir bhuachaillí is chailíní le hiniúchadh a dhéanamh, dul san amhantar agus taitneamh a bhaint as dúshlán agus róil chúraim a ghlacadh orthu féin:**
 - déanfaidh sé/sí súgradh neamhsteiréiticipiciúil a chothú, mar shampla scéalta a insint a thacaíonn leis seo, sampla a thabhairt de róil neamhsteiréiticipiciúla, póstaer a chur ar taispeáint a léiríonn idir mhná agus fhir ag glacadh páirte sna tascanna céanna sa bhaile agus ag an obair
 - déanfaidh sé/sí a chinntiú go bhfuil rochtain ag idir bhuachaillí is chailíní ar gach limistéar agus gach bréagán agus píosa trealaimh, agus spreagfaidh iad le húsáid a bhaint astu
 - cuirfidh gníomhaíochtaí ar fáil a bhfuil dúshlán fisiceach ag baint leo le haghaidh buachaillí agus cailíní araon.

Leanaí

Déanfaidh an duine fásta na nithe seo a leanas:

- **tacóidh sé/sí le leanaí machnamh orthu féin, ar cé hiad féin agus ar a láidreachtaí, a spéiseanna agus a gcumais:**
 - spreagfaidh sé/sí leanaí le póstaer 'gach ní fúm féin' a dhéanamh ina mbeidh grianghraif nó líníochtaí de leanaí, dá dteaghlaigh, dá mbailte, dá bpeataí agus de na bréagáin agus na gníomhaíochtaí is fearr a thaitníonn leo agus iarrfaidh orthu labhairt faoi na nithe seo

- cuirfidh sé/sí ábhair ealaíne ar fáil a léiríonn dathanna éagsúla craicinn
 - déanfaidh sé/sí iniúchadh in éineacht le leanaí ar na nithe a idirdhealaíonn iad ó leanaí eile, mar shampla a saintréithe féin a dhéanann iad éagsúil lena ndeartháireacha agus deirfiúracha agus le leanaí eile
 - pléifidh sé/sí le leanaí a láidreachtaí agus a spéiseanna ar leith, mar shampla spórt, ainmhithe, carranna, damhsa, amhránaíocht, cumas seanma uirlise, ríomhairí, litearthacht, uimhearthacht
 - bainfidh sé/sí úsáid as líníochtaí agus as scríbhneoireacht luath chun cuidiú le leanaí leabhair a chruthú, mar shampla ag baint úsáide as an bhfoireann spóirt is ansa leo nó a laethanta saoire (le duine fásta ina scríobhaí do leanaí níos óige)
 - tabharfaidh sé/sí aitheantas d'ócáidí ceiliúrtha éagsúla, de réir mar is cuí, amhail laethanta breithe, Athbhliain na Síne, An Nollaig nó Diwali, Ramadan, agus Rosh Hashanah
 - cuirfidh sé/sí obair na leanaí ar taispeáint áit ar féidir í a fheiceáil
 - glacfaidh sé/sí grianghraif nó déanfaidh taifeadadh ar fhíseán de leanaí ag glacadh páirte i gceoltóireacht, i ngníomhaíochtaí cruthaitheacha, i ndrámáíocht, i súgradh samhlaíoch, agus taispeánfaidh iad do leanaí agus dá dteaghlaigh
 - aimseoidh sé/sí leabhair nó déanfaidh leabhair a léiríonn cúlraí agus cultúir na leanaí, an Lucht Siúil san áireamh, tuismitheoirí singile agus daoine faoi mhíchumas
- **cruthóidh sé/sí deiseanna iolracha le haghaidh leanaí óga labhairt, éisteacht agus deiseanna le go n-éistfí leo nuair is féidir i measc leanaí eile, daoine fásta, nó i ngrúpaí beaga:**
 - suífidh sé/sí le leanaí le linn am sosa, spreagfaidh iad chun cainte, chun a n-eispéiris a roinnt, agus chun éisteachta le daoine eile
 - spreagfaidh sé/sí plé faoi obair agus súgradh na leanaí, mar shampla céard atá ar siúl acu anois agus cad atá feicthe nó déanta acu
 - cuirfidh sé/sí póstaer ar taispeáint a léiríonn daoine le mothúcháin éagsúla, gairmeacha éagsúla, agus in áiteanna éagsúla, chun comhrá a spreagadh
 - coinneoidh sé/sí taifead d'ord imeachtaí i dtaifead pearsanta stair chlainne, mar shampla iarraidh ar na leanaí breathnú ar a ngrianghraif féin nuair a bhí siad ina leanbh óg nó ina mamailíneach, agus labhairt faoi bhréagáin ar imir mamó agus daideo leo, éadaí a chaith a dtuismitheoirí agus ceol ar éist a dtuismitheoirí leis
 - spreagfaidh sé/sí labhairt agus éisteacht le daoine eile i ngrúpa, mar shampla seolfaidh ó dhuine go duine micreafón agus tabharfaidh an deis do gach leanbh rud éigin a rá, chomh maith le héisteacht lena bhfuil le rá ag daoine eile
 - **bainfidh sé/sí úsáid as súgradh samhlaíoch chun tacú le leanaí eile bheith comhbhách agus dearcadh duine eile a thuiscint:**
 - bainfidh sé/sí úsáid as frapaí cosúil le héadaí maiseacha chun cuidiú le leanaí féiniúlachtaí nua a thástáil, nó roinnt bábóga beaga a úsáid mar mhacasamhail an tsaoil ina dtimpeall

- spreagfaidh sé/sí leanaí le taithí a fháil ar lagú na gcéadfaí trí chluichí gníomhacha a imirt, mar shampla Cluiche Púicín, mufaí cluaise a chaitheamh, comhbhá le daoine atá faoi mhíchumais fhisiceacha trí acmhainní súgartha a úsáid, cosúil le cathaoir rothaí beaga, maidí croise beaga, frámaí, madraí treorach
 - bainfidh sé/sí úsáid as scéalta chun gníomhartha, mothúcháin agus cúiseanna gníomhaíochta carachtar a phlé, mar shampla, *Tá imní ar Sarah mar nach féidir léi a blaincéad a aimsiú. Conas is féidir liom cuidiú léi gan a bheith imníoch? Conas a bhraitheann John nuair a dhéanann tú ...? Conas a bhraitheann tusa dá ... Conas a bhraith na muicíní nuair a bhí an mac tíre lasmuigh den doras? Conas a bhraith Declan nuair a bhí sé cailte sa siopa?*
 - spreagfaidh sé/sí na leanaí le moladh a thabhairt dá chéile maidir lena bhfuil bainte amach acu
- **mionathróidh sé/sí na gnáthaimh chun freastal ar riachtanais, spéiseanna, roghanna agus cumais indibhidiúla:**
 - cuideoidh sé/sí le leanaí bheith páirteach i ngníomhaíochtaí eile nó gníomhaíochtaí a roghnú
 - urramóidh sé/sí roghanna na leanaí, mar shampla tacóidh leo ina rogha má theastaíonn uathu bheith ag súgradh ina n-aonar, le deartháir, deirfiúr nó leanbh eile, nó i ngrúpa
 - socróidh sé/sí tascanna a fhreastalódh ar chumais éagsúla ionas go mbraithfidh gach duine gur éirigh leo
 - spreagfaidh sé/sí gach iarracht agus molfaidh na hiarrachtaí sin
- **cruthóidh sé/sí timpeallacht teanga a bheidh ina léiriú ar na teangacha ag gach leanbh agus duine fásta sa suíomh:**
 - cuirfidh sé/sí lipéid ar mhíreanna agus ar acmhainní a úsáidtear go minic ag baint úsáide as pictiúir agus as teangacha éagsúla, mar shampla crochadáin chótaí, boscaí bróg, poill chlóiséidín le haghaidh oibre, mataí boird, gnáthaimh laethúla, limistéir éagsúla den seomra
 - bainfidh sé/sí úsáid as nótaí i dteangacha éagsúla chun cumarsáid a dhéanamh le teaghlaigh
 - iarrfaidh sé/sí ar na leanaí focail a mhúineadh do na leanaí eile ina dteanga dhúchais, scríobhfaidh sé/sí na focail thábhachtacha agus cuirfidh iad ar taispeánt
 - bainfidh sé/sí úsáid as litriú agus fuaimniú ceart ainmneacha na leanaí
- **forbróidh sé/sí feasacht na leanaí i leith an phobail ina bhfuil cónaí orthu:**
 - cuideoidh sé/sí le leanaí bheith feasach agus gníomhach i leith a suímh (a micreaphobail)
 - cinnteoidh sé/sí go bhfuil ainm an tsuímh ar eolas acu agus go n-aithníonn siad roinnt de na daoine fásta agus leanaí eile atá páirteach ann
 - cuirfidh sé/sí iad san áireamh sa chinnteoireacht i ndáil le gníomhaíochtaí pobail amhail coirmeacha ceoil, tionóil agus taispeántais
 - tabharfaidh sé/sí cuairt ar áiteanna sa phobal agus éascóidh cuairteanna ó dhaoine sa phobal agus idirghníomhú leo

- spreagfaidh sé/sí na leanaí le ceisteanna a chur ar na cuairteoirí
- pléifidh sé/sí ról na ndaoine sa phobal amhail an garda, altra, oifigeach leasa shóisialaigh, leabharlannaí, múinteoir, maor scoile
- oibreoidh sé/sí ar thionscadaíl amhail ‘Ár bPobal’ – déanfar cinneadh cá rachfar agus cad a dhéanfar, cruthófar léarscáileanna nó póstaeir den cheantar áitiúil le pictiúir de shainghnéithe suntasacha amhail dealbh, caisleán nó cnoc, déanfaidh balla pobail
- bainfidh sé/sí úsáid as trealamh TFC, amhail scanóirí, ceamaraí digiteacha, cláir bhána idirghníomhúcháin, nó taispeántais sleamhnáin chun eolas a thiomsú agus a thaispeáint faoina bpobal
- cuideoidh sé/sí le leanaí féiniúlacht áite a fhorbairt agus freagracht a ghlacadh as aire a thabhairt don áit sin, mar shampla aire a thabhairt d’áit ar leith sa seomra, nithe a choinneáil néata, freagracht a ghlacadh as réimse ar leith cosúil le na héadaí maiseacha a chóiriú, nithe in-athchúrsáilte a bhailiú le chéile, bláthanna a chur agus aire a thabhairt dóibh ag bealach isteach an tsúimh, bruscar a phiocadh suas.

